

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 77/20
V Lucemburku dne 25. června 2020

Rozsudek ve věci C-24/19
A a další v. Gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het
departement Ruimte Vlaanderen, afdeling Oost-Vlaanderen

Vyhláška a oběžník, které stanoví obecné podmínky pro vydávání územního povolení pro umístování a provozování větrných elektráren, musí být samy předmětem předchozího posouzení vlivů na životní prostředí

Rozsudkem A a další (Větrné elektrárny v Aalter a Nevele) (C-24/19), vydaným dne 25. června 2020, se Soudní dvůr zasedající ve velkém senátu vyjádřil k výkladu směrnice 2001/42 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí¹, přičemž poskytl významná upřesnění ohledně opatření podléhajících posouzení stanovenému touto směrnicí, jakož i důsledků vyplývajících z neprovedení posouzení.

Soudnímu dvoru byla tato žádost o výklad předložena v rámci sporu mezi obyvateli lokality nacházející se v blízkosti dálnice E40 na území obcí Aalter a Nevele (Belgie), určené pro výstavbu větrného parku, a Gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het departement Ruimte Vlaanderen, afdeling Oost-Vlaanderen (regionální úředník pověřený záležitostmi územního plánování z oddělení pro území Flander, sekce Východní Flandry, Belgie) týkajícího se toho, že tento orgán vydal územní povolení pro umístování a provozování pěti větrných elektráren (dále jen „sporné povolení“). Vydání sporného povolení dne 30. listopadu 2016 podléhalo zejména dodržení určitých podmínek stanovených ustanoveními vyhlášky vlámské vlády a oběžníkem o umístování a provozování větrných elektráren.

Na podporu žaloby znějící na zrušení sporného povolení podané k Raad voor Vergunningsbetwistingen (Rada pro spory související s povoleními, Belgie) (dále jen „vnitrostátní soud“) žalobci uplatnili zejména porušení směrnice 2001/42 z důvodu, že vyhláška a oběžník, na jejichž základě bylo povolení vydáno, nebyly předmětem posouzení vlivů na životní prostředí. Autor sporného povolení měl naopak za to, že dotčená vyhláška a oběžník předmětem takového posouzení být nemusejí.

V rozsudku z dnešního dne Soudní dvůr připomněl, že se směrnice 2001/42 vztahuje na plány a programy a rovněž jejich změny, které jsou připraveny nebo přijaty orgánem členského státu, jestliže „jsou vyžadovány právními a správními předpisy“². Kromě toho tato směrnice podmiňuje povinnost provést posouzení vlivů na životní prostředí u zvláštního plánu nebo programu tím, že plán nebo program, na který se vztahuje toto ustanovení, může mít významný vliv na životní prostředí³.

Zaprvé, pokud jde o pojem „plány a programy, které jsou vyžadovány právními a správními předpisy“, Soudní dvůr rozhodl, že pod tento pojem spadají vyhláška a oběžník přijaté vládou entity členského státu, která je členem federace, přičemž oba předpisy obsahují různá ustanovení týkající se umístování a provozování větrných elektráren.

Z ustálené judikatury Soudního dvora totiž vyplývá, že za „vyžadované“ ve smyslu a pro použití této směrnice musí být považovány plány a programy, jejichž přijímání je upraveno ustanoveními

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/42/ES ze dne 27. června 2001 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí (Úř. věst. 2001, L 197, s. 30; Zvl. vyd. 15/06, s. 157).

² Článek 2 písm. a) směrnice 2001/42.

³ Článek 3 odst. 1 směrnice 2001/42.

vnitrostátního práva, která určí orgány příslušné pro jejich přijímání a postup jejich přípravy⁴. Je tak třeba mít za to, že určité opatření je „vyžadováno“, jestliže pravomoc přijmout opatření má právní základ v ustanovení této povahy, i když neexistuje v pravém slova smyslu žádná povinnost uvedeného opatření přijmout⁵.

Soudní dvůr, který předkládající soud a vláda Spojeného království vyzvaly k přehodnocení této judikatury, nejprve zdůraznil, že při omezení podmínky uvedené v čl. 2 písm. a) druhé odrážce směrnice 2001/42 pouze na „plány a programy“, jejichž přijetí je povinné, by hrozilo, že této podmínce bude přiznán marginální dosah a neumožní zachovat užitečný účinek tohoto ustanovení. Podle Soudního dvora totiž vzhledem k rozmanitosti situací a různorodosti praxí vnitrostátních orgánů přijetí plánů nebo programů a jejich změny často nejsou uloženy obecně, ani nejsou ponechány zcela na volném uvážení příslušných orgánů. Kromě toho vysoká úroveň ochrany životního prostředí, kterou má zajistit směrnice 2001/42, když se u plánů a programů, které mohou mít významný vliv na životní prostředí, provádí posouzení vlivů na životní prostředí, odpovídá požadavkům Smluv, jakož i Listiny základních práv Evropské unie v oblasti ochrany a zlepšování kvality životního prostředí⁶. Takové cíle by přitom mohly být ohroženy restriktivním výkladem, který by mohl umožnit členskému státu vyhnout se povinnosti provést posouzení vlivů na životní prostředí, když by nestanovil, že přijetí plánů nebo programů je povinné. Konečně Soudní dvůr uvedl, že široký výklad pojmu „plány a programy“ je v souladu s mezinárodními závazky Unie⁷.

Soudní dvůr následně zkoumal otázku, zda dotčená vyhláška a dotčený oběžník splňují podmínku uvedenou v čl. 2 písm. a) druhé odrážce směrnice 2001/42. V tomto ohledu Soudní dvůr uvedl, že vyhláška byla přijata vlámskou vládou jakožto výkonnou mocí entity, která je členem belgické federace, na základě legislativního zmocnění. Kromě toho oběžník, který má upravit posuzovací pravomoc příslušných orgánů, pochází rovněž od vlámské vlády a mění, když je rozvíjí nebo se od nich odchyluje, ustanovení této vyhlášky s výhradou ověření příslušejících vnitrostátnímu soudu, pokud jde o jeho přesnou právní povahu a jeho přesný obsah. Soudní dvůr tedy dospěl k závěru, že vyhláška a s výhradou těchto ověření i oběžník spadají pod pojem „plány a programy“, jelikož je třeba mít za to, že jsou „vyžadovány“ ve smyslu směrnice 2001/42.

Zadruhé, pokud jde o otázku, zda vyhláška a oběžník měly podléhat posouzení vlivů na životní prostředí podle směrnice 2001/42 z důvodu, že mohou mít významný vliv na životní prostředí, Soudní dvůr rozhodl, že tyto akty, které oba obsahují různá ustanovení týkající se umístování a provozování větrných elektráren, mezi něž patří opatření týkající se vrhání stínu, bezpečnosti, jakož i hlukových norem, patří mezi akty, které musí být předmětem takového posouzení.

V tomto ohledu měl Soudní dvůr za to, že význam a rozsah právní úpravy uvedené v dotčené vyhlášce a dotčeném oběžníku týkající se umístování a provozování větrných elektráren je dostatečně podstatný pro určování podmínek, kterým podléhá vydání povolení pro umístění a provozování větrných parků, jejichž vliv na životní prostředí je nepopíratelný. Soudní dvůr upřesnil, že takový výklad nelze zpochybnit zvláštní právní povahou oběžníku.

Konečně zatřetí, pokud jde o možnost zachovat účinky těchto aktů a povolení přijatých v rozporu se směrnicí 2001/42, Soudní dvůr připomněl, že členské státy jsou povinny odstranit protiprávní důsledky takového porušení unijního práva. Zdůraznil, že s ohledem na požadavek jednotného používání unijního práva jedině Soudní dvůr může výjimečně a z naléhavých důvodů obecného zájmu přiznat dočasné pozastavení vylučovacího účinku pojícího se k porušenému ustanovení unijního práva, opravňuje-li vnitrostátní právní úprava vnitrostátní soud k tomu, aby zachoval určité účinky takových aktů v rámci sporu, který mu byl předložen. Soudní dvůr tedy rozhodl, že v takové situaci, jako je situace v projednané věci, vnitrostátní soud může zachovat účinky vyhlášky

⁴ Rozsudky Soudního dvora ze dne 22. března 2012, Inter-Environnement Bruxelles a další (C-567/10, EU:C:2012:159, bod 31); ze dne 7. června 2018, Thybaut a další (C-160/17, EU:C:2018:401, bod 43), jakož i ze dne 12. června 2019, Terre wallonne (C-321/18, EU:C:2019:484, bod 34).

⁵ Rozsudek Soudního dvora ze dne 7. června 2018, Inter-Environnement Bruxelles a další (C-671/16, EU:C:2018:403, body 38 až 40).

⁶ Článek 3 odst. 3 SEU, čl. 191 odst. 2 SFEU a článek 37 Listiny základních práv Evropské unie..

⁷ Jak vyplývají zejména z čl. 2 odst. 7 Úmluvy o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států, podepsané v Espoo (Finsko) dne 26. února 1991.

a oběžníku, jakož i povolení vydaného na jejich základě, pouze tehdy, když mu to vnitrostátní právo umožňuje v rámci sporu, který mu byl předložen, a v případě, kdy by zrušení uvedeného povolení mohlo mít významný dopad na dodávky elektřiny v daném případě v Belgii a pouze na časový úsek, který je striktně nezbytný k nápravě této protiprávnosti, což případně přísluší posoudit vnitrostátnímu soudu.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499